

การพัฒนาแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต สำหรับนักศึกษา
สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
The Development of Teaching Models That Promote to Five Minds
for the Future for Students Educational Administration Branch in
Mahamakut Buddhist University

พระมหาไกรวรรณ ชินทติโย (ปุนขันธ์) Phra Maha Kraiwan Chindathiyo (Pun Khan)

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

Corresponding author, e-mail: tchinnatat@gmail.com

Received June 19, 2023; Revised November 17, 2023; Accepted: December 11, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต และ 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการศึกษาการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 19 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุทางเดียวแบบวัดซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า: 1. รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย หลักการ คือ การกระตุ้นความสนใจ การเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การเรียนการสอนแบบตกผลึก และการสะท้อนคิด วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตแห่งวิทยาการ จิตแห่งการเคารพ จิตแห่งจริยธรรม จิตแห่งการสังเคราะห์ และจิตแห่งการสร้างสรรค์ โดยมีขั้นตอนการสอนของรูปแบบการสอน (RIKCER Model) 6 ขั้นตอน คือ การวางแผนเส้นทาง การสืบค้นข้อมูลเพื่อคัดสรร การผสมผสานความรู้ การสังเคราะห์แนวคิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้คู่จริยธรรม และการสะท้อนความคิด 5 จิต คิดเพื่ออนาคต ส่วนการวัดและประเมินผลของรูปแบบการสอนเป็นการวัดและประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งระหว่างการเรียนรู้และการสอน และหลังการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอน โดยผู้ประเมินประกอบด้วยผู้สอน ผู้เรียนและเพื่อน 2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่า ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบ การสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีจิตแห่งวิทยาการ การมีจิตแห่งการเคารพ การมีจิตแห่งจริยธรรม ความสามารถด้านจิตแห่งการคิดสังเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคต อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ การพัฒนา ; รูปแบบการสอน ; 5 จิต คิดเพื่ออนาคต

Abstract

The objectives of this thesis were: 1) Develop a teaching model that promotes the five minds, thinking for the future. for students Educational Administration, Mahamakut Buddhist university, and 2) to study the effectiveness of a teaching model that promotes the Five Minds Thinking for the Future developed. how to conduct research It is an experimental research study. The target group used were students in the field of educational administration Mahamakut Buddhist university, academic year 2022, 19 people. The research instrument was a questionnaire. Perform data analysis with basic statistics, and one-way ANOVA; repeated measures. The results of research were found that: 1. The developed teaching style consists of the principle of stimulating interest. proactive learning from practice crystallized teaching and reflection. The purpose of the pattern to develop learners to have a mind of science. spirit of respect ethical mind Synthesis mind and creative mind. The teaching steps of the teaching model (RIKCER Model) are 6 steps, namely route planning. Searching for information to select blending knowledge concept synthesis Ethical learning exchange and reflecting on the five minds, thinking for the future. As for the measurement and evaluation of the teaching style, it is the measurement and evaluation that occurs both during and after teaching according to the teaching style. The assessor consists of teachers. students and friends. 2. The effectiveness of the developed teaching model found that the target group of learners who learned by using the teaching model promoting 5 minds, thinking for the future. have an achievement score having a scientific mind having a spirit of respect morality mental ability of synthetic thinking and creativity higher than before There was a statistical significance at the .01 level in all aspects and satisfaction with the teaching style of 5 mind thinking for the future. at the highest level.

Keywords: Development; Teaching Models; Five Minds for the Future

บทนำ

การศึกษา เป็นรากฐานสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพ และคุณภาพของประชาชนในสังคม ซึ่งจะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เป็นเครื่องมือสำคัญ ก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน และเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยซึ่งจะสามารถสร้างกำลังคน กำลังปัญญา และสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อให้คำตอบในการแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ แก่สังคมได้ เพราะในสังคมปัจจุบัน มีวิกฤตการณ์ต่าง ๆ เชื่อมโยงกันอย่างสลับซับซ้อน และยากต่อการเข้าใจและแก้ไข สังคมไทยจึงต้องการกำลังปัญญา และองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ มากกว่านี้จึงจะสามารถออกจากสภาวะวิกฤติ

ดังกล่าวได้ การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยจึงเป็นห้วงจักรทางปัญญาที่จะพาประเทศออกจากวิกฤตินี้ เพราะเป็นขุมกำลังทางวิชาการที่ใหญ่ที่สุด (ประเวศ วะสี, 2552) เนื่องจากเป็นแหล่งที่รวม และผลิตกำลังคนที่มีความสามารถในระดับสูงทุกสาขา ซึ่งกำลังปัญญาของคนเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาชาติอารยประเทศได้ เพราะหน้าที่หลักของมหาวิทยาลัย คือ การสร้างความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อก่อให้เกิดความมั่งคั่งทางปัญญา และคุณภาพแก่บุคคลและสังคมอย่างยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556)

ในสภาวะการณ์ปัจจุบันที่มหาวิทยาลัยทั่วโลกกำลังได้รับผลกระทบจากกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยหลายแห่งต่างจำเป็นต้องยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ขณะที่มหาวิทยาลัยของไทยโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐได้เผชิญกับกระแสต่าง ๆ โดยเฉพาะกระแสทุนนิยมและกระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้ามามีอิทธิพลสำคัญต่อมหาวิทยาลัยของไทย ซึ่งส่งผลกระทบที่รุนแรงและน่ากังวลมากขึ้น (อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์, 2559) อีกทั้งค่านิยมของมหาวิทยาลัยที่ได้เปลี่ยนไป จากค่านิยมทางวิชาการมาสู่ค่านิยมและคุณค่าทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น กระแสค่านิยมและการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ได้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อนโยบายในการพัฒนามหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยคาดการณ์ว่าแนวโน้มในอนาคตนี้ การแข่งขันทางการศึกษาจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

จากบทสรุปสำหรับผู้บริหาร ตามแผนกลยุทธ์การบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยใน 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2556 -2565) ได้กำหนดข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของมหาวิทยาลัย และผลการประเมินจากทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ที่ชี้ให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้รับการพัฒนาจากมหาวิทยาลัยขนาดเล็กมาเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์ขึ้น ขนาดใหญ่ขึ้น จนได้รับการยอมรับจากสังคมในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งของประเทศ เป้าหมายการบริหารงานใน 10 ปีข้างหน้า มุ่งให้มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการบริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาแก่สังคมในระดับดีเลิศของประเทศ และเป็นสถาบันชั้นนำในภูมิภาคอาเซียน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยที่ว่า “บริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาแก่สังคมในระดับชาติ หรือนานาชาติ” และวิสัยทัศน์ที่ว่า “เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิต ซึ่งมีความเป็นเลิศด้านพระพุทธศาสนาระดับนานาชาติ” ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวยังมีปัญหาสำคัญที่ต้องแก้ไขได้กล่าวไว้ในข้อที่ 2 คือ คุณภาพบัณฑิตที่ต้องพัฒนาเรื่องทักษะด้านภาษา การให้นักศึกษามีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นและศักยภาพ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และ ข้อ 6 การจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอน ยังขาดการบูรณาการด้านการวิจัย การบริการวิชาการพระพุทธศาสนา และ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้ผสมผสานเป็นกิจกรรมเดียวกัน จึงได้กำหนดประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 : การผลิตบัณฑิตและพัฒนากิจการศึกษาศึกษาเพื่อให้ได้บัณฑิตที่เป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา โดยมีเป้าหมายหลักในข้อ 1 คือ บัณฑิตมีคุณลักษณะเฉพาะโดดเด่น ที่เป็น อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตรงกับความต้องการของสังคม (graduate's identity) และในข้อ 4 การจัดการศึกษาสู่กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย (education for all) กำหนดมาตรการในข้อที่ 6 การบริหารจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ข้อ 8 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพนักศึกษาให้เป็นผู้รอบรู้ในวิชาการที่หลากหลายและทันสมัย และในข้อ 10 การพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม และความ

รับผิดชอบต่อสังคม (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2556) ดังนั้นศักยภาพของนักศึกษาจึงเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงศักยภาพของมหาวิทยาลัย ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ศักยภาพ และมีคุณค่า หลังจากจบการศึกษาแล้ว (Learning Outcome) เป็นสิ่งสำคัญเช่นกันจะต้องมีการกำหนดระเบียบวิธีการศึกษา (Educational Methodology) ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระเบียบวิธีการศึกษาที่สำคัญ คือ กระบวนการเรียนรู้และปฏิบัติการที่จะเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถ และค้นพบความจริงเฉพาะตัวของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนแสวงหาวิธีการเรียนรู้ที่จะเรียน (Learn How to Learn)ตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน (นวลจันทร์ สมุทรสกุลเจริญ, 2552)

จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในรอบปีการศึกษา 2562 (มิถุนายน 2562-พฤษภาคม 2563) ทุกองค์ประกอบได้รับการประเมินให้อยู่ในระดับดี ยกเว้นในองค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้าน คือ การรับนักศึกษา การส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา และผลที่เกิดกับนักศึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ประเด็นที่ชี้ความด้อยคุณภาพ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่ขาดประสิทธิภาพ โดยวิธีการสอนยังเน้นการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอน ขาดการวิจัยและสร้างความรู้ใหม่ ไม่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ความคิดวิจารณ์ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างสรรค์ (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2562) อีกทั้ง มหาวิทยาลัยควรสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร ทั้งระดับบริหารและบุคลากรด้านการศึกษาให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ภารกิจที่ตนเองรับผิดชอบ เพื่อพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพและคุ้มค่ายิ่งขึ้น (ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2556)

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบข้อสรุปที่สอดคล้องกันว่า ในการจัดการเรียนการสอน โดยการมอบหมายงานให้นักศึกษาไปศึกษาค้นคว้าเพื่อทำรายงานของรายวิชาต่าง ๆ นั้น จะพบว่าส่วนใหญ่นักศึกษาจะใช้วิธีการคัดลอกเนื้อหาามาเรียงหรือต่อกัน และขาดการสังเคราะห์เนื้อหาให้เป็นข้อสรุปหรือสิ่งที่เรียนรู้ หรือสิ่งที่นำเสนอ นั้น เป็นสิ่งที่นักศึกษาไม่ได้มีความเข้าใจอย่างแท้จริง อีกทั้งยังขาดการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลเหล่านั้น สังเกตได้จากการที่สนทนากลุ่มนักศึกษาเกี่ยวกับงานที่ทำ พบว่าในหลาย ๆ ครั้งนักศึกษาไม่สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นที่ศึกษาค้นคว้ามาได้ เมื่อได้สนทนาพูดคุยเพื่อหาสาเหตุ พบว่ารูปแบบการสอนที่ใช้อยู่ยังไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง รวมถึงยังไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดสังเคราะห์และคิดสร้างสรรค์เท่าที่ควร รวมถึงพฤติกรรมและการแต่งกายของนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษารายหนึ่ง ซึ่งมาเรียนในช่วงวันเสาร์และอาทิตย์ที่ถูกทะเลาะใส่ใจถึงความสุภาพ และการให้เกียรติเคารพสถานที่ ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักศึกษายังขาดจิตแห่งวิทยาการ จิตแห่งการสังเคราะห์ จิตแห่งการสร้างสรรค์ จิตแห่งการเคารพและจิตแห่งจริยธรรม ดังนั้น บทความวิจัยนี้ จึงได้นำเสนอการพัฒนาารูปแบบการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นผู้มี 5 จิตคิดเพื่ออนาคตตามแนวคิดของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Gardner H., 2006) เพื่อจะสามารถนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต สำหรับนักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต สำหรับนักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินการวิจัย จึงกำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับ 5 จิตคิดเพื่ออนาคต ซึ่งประกอบด้วย จิตแห่งวิทยาการ จิตแห่งการสังเคราะห์ จิตแห่งการสร้างสรรค์ จิตแห่งความเคารพ และจิตแห่งจริยธรรม รวมถึงแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการสร้างและพัฒนารูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิตคิดเพื่ออนาคต ซึ่งประกอบด้วย 5 กลวิธี คือ การกระตุ้นความสนใจ การเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การเรียนการสอนแบบตกผลึก และการสะท้อนคิด

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาและความต้องการในการออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอน ได้แก่ เอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย แบบวิเคราะห์เอกสาร และ แบบสอบถามสภาพปัญหา ในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นที่ดำเนินการร่วมกันทั้งการออกแบบและพัฒนา (Design and Development) รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต กับการศึกษาวิจัยด้วยการนำข้อมูลพื้นฐานมาสังเคราะห์ร่างต้นแบบรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้นำผลที่ได้จากการตรวจสอบไปแก้ไขปรับปรุงต้นแบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการพัฒนาเครื่องมือต่าง ๆ ในแต่ละองค์ประกอบ และกระบวนการของรูปแบบแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอน เป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ที่ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต โดยมีขั้นตอนออกแบบและพัฒนา เครื่องมือประกอบรูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคต ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอน ซึ่งประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) แบบวัดจิตแห่งวิทยาการ จิตแห่งความเคารพ และจิตแห่งจริยธรรม 3) แบบวัดความสามารถด้านการคิดสังเคราะห์ และด้านการคิดสร้างสรรค์ 4) แบบวัดความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคต

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต

ขั้นตอนนี้เป็นการนำรูปแบบการสอน ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการตรวจสอบความเป็นไปได้ โดยการนำไปทดลองใช้จริง

แหล่งข้อมูลที่ใช้เป็นกลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ED 41105 ในปีการศึกษา 2565 โดยผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง ตามรูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคตประกอบด้วยตัวแปร 2 ประเภท คือ ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต และตัวแปรตาม ประกอบด้วย 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) จิตแห่งวิทยาการ จิตแห่งความเคารพ จิตแห่งจริยธรรม 3) จิตแห่งการสังเคราะห์ และจิตแห่งการสร้างสรรค์ และ 4) ความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคต

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต

เป็นขั้นของการพัฒนา ประกอบด้วย การประเมินและปรับปรุงรูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคต รวมทั้งการนำข้อเสนอแนะและข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงรูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคต ให้สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แหล่งข้อมูลที่ใช้เป็นกลุ่มเป้าหมายในการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคตสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในวิชา ED 41105 การวิจัยทางการบริหารการศึกษา ในปีการศึกษา 2565 ทั้งหมด จำนวน 19 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย 1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ED 41105 การวิจัยทางการบริหารการศึกษา 2. แบบวัดความมีจิตแห่งวิทยาการ จิตแห่งความเคารพ และจิตแห่งจริยธรรม 3. แบบวัดจิตแห่งการสังเคราะห์ และจิตแห่งการสร้างสรรค์ 4. แบบวัดความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคต

การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคต ที่ส่งเสริมจิตแห่งวิทยาการ จิตแห่งความเคารพ จิตแห่งจริยธรรม จิตแห่งการสังเคราะห์ และจิตแห่งความคิดสร้างสรรค์ โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีจิตแห่งวิทยาการ จิตแห่งความเคารพ จิตแห่งจริยธรรม แบบวัดจิตแห่งการสังเคราะห์ จิตแห่งการสร้างสรรค์ และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคต จากแบบสอบถามอยู่ในระดับมากขึ้นไป โดยการแปลค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคต จากแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 1. ค่าสถิติพื้นฐาน ใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่า t - test แบบ Dependent 3. ทดสอบสมมติฐาน ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนามแบบทางเดียวโดยมีการวัดซ้ำ (One-Way MANOVA ; repeated measures) ในกรณีที่มีกลุ่มเป้าหมาย 1 กลุ่ม

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต สำหรับนักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย มหาภูมิพลราชวิทยาลัย ได้รูปแบบการสอน โดยประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ หลักการของรูปแบบการสอน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการสอน และการวัดและประเมินผลของรูปแบบการสอน

1. หลักการของรูปแบบการสอน รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคตเป็นรูปแบบการสอนที่ประกอบด้วยหลักการใหญ่ ๆ 5 ประการ คือ 1) การกระตุ้นความสนใจ ให้ผู้เรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ 2) การเรียนรู้เชิงรุก เน้นบทบาทเชิงรุกของผู้เรียน ทุกขั้นตอน สร้างศักยภาพระหว่างประสบการณ์กับการสนทนาสื่อสาร การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย คัดเลือก วิเคราะห์ ทำความเข้าใจ ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลจนได้สารสนเทศ พัฒนาทักษะความคิดระดับสูงอย่างมีประสิทธิภาพ 3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติ เน้นการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนามุมมองการคิดที่หลากหลาย เน้นการทำงานร่วมกัน 4) การเรียนการสอนแบบตกผลึก เป็นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง รวบรวมข้อมูล ทำความเข้าใจ สรุป วิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อความรู้นั้น และถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียนด้วยตนเอง ได้ผลผลิตเป็นรายงานเชิงวิชาการ เป็นข้อความรู้ใหม่ และ 5) การสะท้อนคิด ตระหนักรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเองผ่านกระบวนการตั้งคำถาม และการสะท้อนคิดในสิ่งที่ตนเองปฏิบัติ ทั้งระหว่างการปฏิบัติ และสิ้นสุดการปฏิบัติ

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาภูมิพลราชวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียน คือ 1) พัฒนาผู้เรียนให้มีจิตแห่งวิทยาการ เป็นผู้มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ และความอดทน ให้เกียรติและเคารพผู้อื่น 2) พัฒนาผู้เรียนให้มีจิตแห่งจริยธรรม ยึดมั่นอยู่บนความดีงามประกอบด้วย ความสามัคคี และความเสียสละ ให้เกียรติและเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น 3) พัฒนาผู้เรียนให้มีจิตแห่งความเคารพ เข้าใจผู้อื่น ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่ม มีเหตุมีผล มีสติในการปฏิบัติตน การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และมีความเมตตากรุณา 4) พัฒนาผู้เรียนให้มีจิตแห่งการสังเคราะห์ มีทักษะในการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อคัดเลือกและประเมินสารสนเทศที่สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษา เกิดการเรียนรู้อย่างชัดเจน และ 5) พัฒนาผู้เรียนให้มีจิตแห่งการสร้างสรรค์ มีทักษะในการแยกแยะประเด็น หรือองค์ประกอบที่สำคัญ แปรกใหม่ แตกต่างไปจากแนวคิดเดิม นำไป ร้อยรัดเป็นสารสนเทศใหม่ และมีทักษะในการตั้งคำถามและสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง

3. ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการสอน รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาภูมิพลราชวิทยาลัย (RIK CER Model) ประกอบด้วยขั้นตอนการสอนทั้งหมด 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การวางแผนเส้นทาง (Route planning) ประกอบด้วย การกระตุ้นความสนใจ การกำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษา และการวางแผนการศึกษา ค้นคว้า ขั้นที่ 2 การสืบค้นข้อมูลเพื่อคัดสรร (Information for Searching) เป็นการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย การศึกษาค้นคว้า การประเมิน และการคัดเลือกสารสนเทศ ขั้นที่ 3 การผสมผสานความรู้

(Knowledge combination) เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติประกอบด้วย การบันทึก และการสรุปเนื้อหาสาระ หลักการและองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ขั้นที่ 4 การสังเคราะห์แนวคิด (Concept synthesizing) เป็นการเรียนการสอนแบบตกผลึกประกอบด้วย การแยกแยะประเด็นสำคัญ หรือองค์ประกอบที่สำคัญ และการร้อยรัดหรือผสมผสานแนวคิดต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ ขั้นที่ 5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้คู่จริยธรรม (Exchange of ethical knowledge) เป็นการสร้างสรรค์งาน ประกอบด้วย การนำเสนอผลที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิด และการร่วมกันอภิปรายในชั้นเรียน และขั้นที่ 6 การสะท้อนความคิด 5 จิต คิดเพื่ออนาคต (Reflection Five Minds for the Future) เป็นการสะท้อนคิด ประกอบด้วย การตั้งคำถามและการสะท้อนคิดเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่ม การเขียนบันทึกการเรียนรู้ หรือแผนภาพความคิด

4. การวัดและประเมินผลของรูปแบบการสอน รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีการวัดและประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งระหว่างการเรียนการสอนและหลังการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอน โดยผู้ประเมินประกอบด้วยผู้สอน ผู้เรียนและเพื่อน โดยในขั้นที่ 1 การวางแผนเส้นทาง : ประเมินความครอบคลุมและความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ของประเด็นย่อยในการศึกษาข้อมูล รวมทั้งแหล่งข้อมูลที่จะใช้ในการศึกษาค้นคว้า ขั้นที่ 2 การสืบค้นข้อมูลเพื่อคัดสรร : ประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม และความครบถ้วนของข้อมูลที่น่ามาใช้สำหรับเป็นข้อสรุปเป็นสารสนเทศ ขั้นที่ 3 การผสมผสานความรู้ : ประเมินผลการสรุปที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้า ว่ามีความถูกต้องชัดเจนในเนื้อหา สาระ หลักการ ตลอดจนองค์ความรู้ต่าง ๆ ขั้นที่ 4 การสังเคราะห์แนวคิด : ประเมินการสังเคราะห์ ความแปลกใหม่ของการร้อยรัดหรือผสมผสานแนวคิด ขั้นที่ 5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้คู่จริยธรรม : ประเมินการนำเสนอผลจากการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้มีการซักถามประเด็นข้อสงสัย เน้นการให้เคารพให้เกียรติซึ่งกันและกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้นำเสนอ กับเพื่อนผู้ที่ถูกถาม และขั้นที่ 6 การสะท้อนความคิด 5 จิตคิดเพื่ออนาคต : ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและผู้อื่น และผู้สอนประเมินความสำเร็จ ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของผลงาน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีจิตแห่งวิทยาการ การมีจิตแห่งความเคารพ การมีจิตแห่งจริยธรรม ความสามารถด้านจิตแห่งการสังเคราะห์ และจิตแห่งการสร้างสรรค์ ของกลุ่มเป้าหมายที่เรียนรู้ตามรูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเพิ่มขึ้นทุกด้าน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายเมื่อได้เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต เมื่อเปรียบเทียบกับหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และโดยภาพรวมมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต อยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีจิตแห่งวิทยาการ การมีจิตแห่งความเคารพ การมีจิตแห่งจริยธรรม ความสามารถด้านจิตแห่งการสังเคราะห์ และจิตแห่งการสร้างสรรค์ ของกลุ่มเป้าหมายโดยภาพรวม

N=19

ตัวแปรตาม	T ₁ (ก่อนเรียน)		T ₂ (หลังเรียน)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	7.79	1.84	18.83	1.17
การมีจิตแห่งวิทยาการ	4.18	0.62	4.71	0.68
การมีจิตแห่งความเคารพ	4.09	0.51	4.79	0.42
การมีจิตแห่งจริยธรรม	4.18	0.54	4.86	0.39
ความสามารถด้านจิตแห่งการสังเคราะห์	3.18	0.42	4.58	0.62
ความสามารถด้านจิตแห่งการสร้างสรรค์	3.26	0.47	4.55	0.55

จากตาราง เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีจิตแห่งวิทยาการ การมีจิตแห่งความเคารพ การมีจิตแห่งจริยธรรม ความสามารถด้านจิตแห่งการสังเคราะห์และด้านจิตแห่งการสร้างสรรค์ ของกลุ่มเป้าหมายพบว่า ก่อนเรียนและหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 7.79, 4.18, 4.09, 4.18, 3.18, 3.26 และ 18.83, 4.71, 4.79, 4.86, 4.58, 4.55 ตามลำดับ จากข้อมูลข้างต้นเมื่อทำการเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีจิตแห่งวิทยาการ การมีจิตแห่งความเคารพ การมีจิตแห่งจริยธรรม ความสามารถด้านจิตแห่งการสังเคราะห์และด้านจิตแห่งการสร้างสรรค์ ของกลุ่มเป้าหมายมีค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 11.04, 0.53, 0.70, 0.68, 1.40, 1.29 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายเมื่อได้เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต สูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนเรียน

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของกลุ่มเป้าหมายโดยใช้รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต

(N=19)

ผู้เรียน	คะแนน 20 คะแนน				คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า (D) ²
	หลังเรียน		หลังเรียน			
	x ₁	(x ₁) ²	x ₂	(x ₂) ²		
รวม	148	1214	352	6546	205	2245
$\bar{X}$	7.79	63.89	18.83	344.53	10.79	118.16
S.D.	1.84		1.17			
ร้อยละ	38.95		92.63			
เพิ่มขึ้น	11.04					
ค่า t	34.69					

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย ที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 7.79$, S.D. = 1.84 คิดเป็นร้อยละ 38.95 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 18.83$, S.D. = 1.17 คิดเป็นร้อยละ 92.63 โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้น 11.04 และมีค่า t .01 df 18 จากการคำนวณ 34.69 จากตารางเท่ากับ 2.552 ดังนั้นคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า

รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต มีประสิทธิภาพ ผู้ทำให้เรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 19 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ED 41105 การวิจัยทางการบริหารการศึกษาเพิ่มขึ้นจริง

ในการทดสอบสมมติฐาน ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีจิตแห่งวิทยาการ การมีจิตแห่งความเคารพ การมีจิตแห่งจริยธรรม ความสามารถด้านจิตแห่งการสังเคราะห์ และด้านจิตแห่งการสร้างสรรค์ จำแนกตามการวัด (ก่อนเรียน-หลังเรียน) ของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวโดยมีการวัดซ้ำ (One-Way MANOVA ; repeated measures) ในกรณีที่มีกลุ่มเป้าหมาย 1 กลุ่ม เป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบได้ผลดังนี้

(N=19)

แหล่งความแปรปรวน	Value (Wilks' Lambda)	F	Sig.
Intercept	.002	3235.955	.000**
Test	.048	101.647	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง พบว่าได้ค่าสถิติ Wilks' Lambda เท่ากับ .048 และแปลงมาเป็นค่าสถิติ F มีค่าเท่ากับ 101.647 .แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีจิตแห่งวิทยาการ การมีจิตแห่งความเคารพ การมีจิตแห่งจริยธรรม ความสามารถด้านจิตแห่งการสังเคราะห์ และความสามารถด้านจิตแห่งการสร้างสรรค์ ของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อทำการวิเคราะห์ต่อไปว่า ตัวแปรการวัด (ก่อนเรียน-หลังเรียน) ในกลุ่มเป้าหมายส่งผลต่อตัวแปรตาม หรือคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีจิตแห่งวิทยาการ การมีจิตแห่งความเคารพ การมีจิตแห่งจริยธรรม ความสามารถด้านจิตแห่งการสังเคราะห์ และด้านจิตแห่งการสร้างสรรค์โดยได้ทำการทดสอบ F - test ดังตารางต่อไป

(N=19)

แหล่งแห่งความแปรปรวน	ตัวแปรตาม	SS	Df	MS	F	Sig.
การวัด	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1095.158	1	1095.158	459.000	.000**
	การมีจิตแห่งวิทยาการ	1073.789	1	1073.789	27.655	.000**
	การมีจิตแห่งความเคารพ	1453.289	1	1453.289	35.502	.000**
	การมีจิตแห่งจริยธรรม	437.921	1	437.921	48.003	.000**
	ความสามารถด้านจิตแห่งการสังเคราะห์	295.684	1	295.684	71.064	.000**
	ความสามารถด้านจิตแห่งการสร้างสรรค์	252.737	1	252.737	78.364	.000**

ความ คลาดเคลื่อน (การวัด)	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	85.895	36	2.386	-	-
	การมีจิตแห่งวิทยาการ	1397.789	36	38.827	-	-
	การมีจิตแห่งความเคารพ	1473.684	36	40.936	-	-
	การมีจิตแห่งจริยธรรม	328.421	36	9.123	-	-
	ความสามารถด้านจิตแห่ง การสังเคราะห์	149.789	36	4.161	-	-
	ความสามารถด้านจิตแห่ง การสร้างสรรค์	116.105	36	3.225	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง พบว่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีจิตแห่งวิทยาการ การมีจิตแห่งความเคารพ การมีจิตแห่งจริยธรรม ความสามารถด้านจิตแห่งการสังเคราะห์ และด้านจิตแห่งการสร้างสรรค์ของกลุ่มเป้าหมาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกตัวแปร

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต สำหรับนักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต สำหรับนักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สามารถนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีมีจิตแห่งวิทยาการ จิตแห่งความเคารพ จิตแห่งจริยธรรม จิตแห่งการสังเคราะห์ และจิตแห่งการสร้างสรรค์ ได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากการเป็นรูปแบบการสอนที่ได้รับการพัฒนาขึ้นตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยแต่ละขั้นตอนมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน ซึ่งเริ่มจากการสังเคราะห์องค์ประกอบ และสาระขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการสอน ตามแนวคิดจิตแห่งวิทยาการ จิตแห่งความเคารพ จิตแห่งจริยธรรม จิตแห่งการสังเคราะห์ และจิตแห่งการสร้างสรรค์ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีจิตทั้ง 5 จิต ประกอบด้วยการกระตุ้นความสนใจ การเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การเรียนการสอนแบบตกผลึก และ การสะท้อนคิด สอดคล้องกับแนวคิดของทีศนา แคมมณี (2556 : 201- 204) ได้ให้แนวคิดในการพัฒนารูปแบบการสอน ต้องมีศึกษาหลักการ/ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบและเห็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการสอน

ในส่วนของการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการสอน ได้มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์สาระต่าง ๆ อย่างเชื่อมโยงกัน ตั้งแต่การวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการสอน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการสอน และ การวัดและประเมินผลของรูปแบบการสอน

แล้วนำสาระต่าง ๆ มาจัดทำเป็นรูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคต ฉบับร่าง นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการสอน จากนั้นนำไปทดลองสอน 2 ครั้ง ก่อนนำรูปแบบการสอนไปใช้จริง แนวทางดังกล่าวจึงมีความสอดคล้องกับแนวคิดของจอยส์ วิล และแคลเฮน (Joyce, Weil & Calhoun, 2004 : 23) ที่ว่า รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นก่อนนำไปใช้ จะต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพเมื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบจากการวิจัยมาแก้ไขปรับปรุง

2. การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคตที่พัฒนาขึ้น

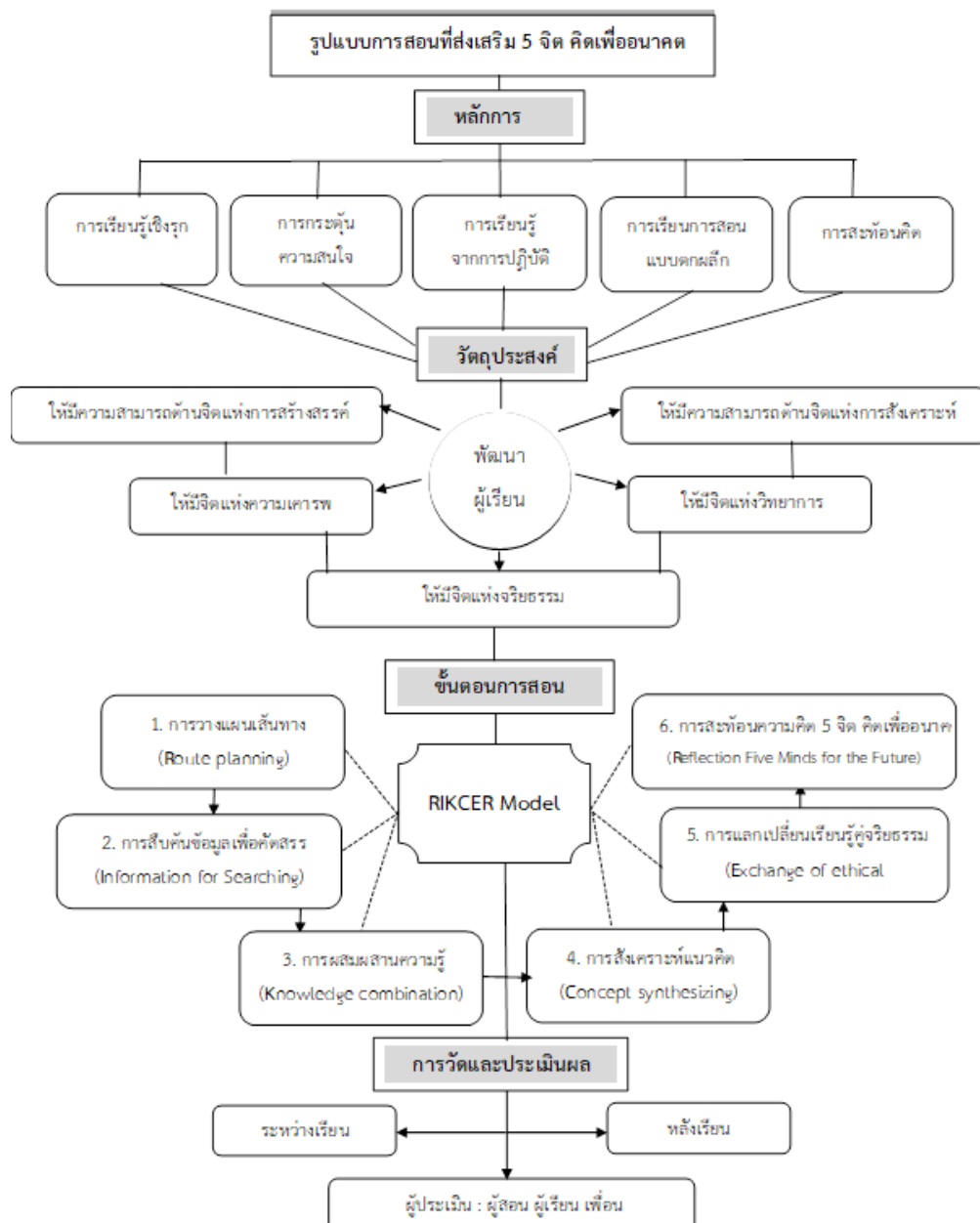
เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วสรุปได้ว่า รูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคต ฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตแห่งวิทยาการ จิตแห่งความเคารพ จิตแห่งจริยธรรม จิตแห่งการสังเคราะห์ และจิตแห่งการสร้างสรรค์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพจริง โดยพิจารณาได้จาก

2.1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีจิตแห่งวิทยาการ การมีจิตแห่งความเคารพ การมีจิตแห่งจริยธรรม ความสามารถด้านจิตแห่งการสังเคราะห์ และจิตแห่งการสร้างสรรค์ โดยภาพรวม พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่ทดลองใช้รูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคต RIKCER Model มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีจิตแห่งวิทยาการ การมีจิตแห่งความเคารพ การมีจิตแห่งจริยธรรม ความสามารถด้านจิตแห่งการสังเคราะห์ และจิตแห่งการสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ซึ่งจากผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคต RIKCER Mode สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้จริง

2.2 คะแนนเฉลี่ยโดยรวมความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคตของกลุ่มเป้าหมาย มีค่าเท่ากับ 4.68 อยู่ในเกณฑ์ระดับความพึงพอใจมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทั้งด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ อยู่ในเกณฑ์ระดับความพึงพอใจมากที่สุด เช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคต RIKCER Mode ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตั้งแต่การกำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของตนเอง การวางแผนการศึกษาค้นคว้า รู้จุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ ลงมือในการศึกษาค้นคว้า การประเมิน และการคัดเลือกสารสนเทศด้วยตนเอง ผสมผสานความรู้ ร้อยรัดหรือผสมผสานแนวคิดต่าง ๆ ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เคารพในความคิดเห็นของส่วนรวม ใช้จริยธรรมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่การทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างชัดเจนในเนื้อหาสาระ หลักการและองค์ความรู้ต่าง ๆ จากการสะท้อนความคิด จนได้องค์ความรู้ใหม่ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ หรือเป็นผู้สร้างความรู้ (Arends, 2001: 25) สอดคล้องกับแนวคิดของจอยส์ วิล และแคลเฮน (Joyce, Weil & Calhoun, 2004 : 23) จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกขั้นตอน มีกิจกรรมที่จะสร้างแรงจูงใจในการเรียนที่ท้าทายผู้เรียน ย่อมทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน นอกจากนั้น สำหรับการจัดสภาพแวดล้อม และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่เหมาะสมหลากหลายวิธี และมีความสนุกสนาน ก็มีความสำคัญต่อการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน (Clement, 2006 : 417-488; Wong, 2005 : 245-269) สอดคล้องกับไสว พิกขาว (2557) ทำงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เสริมสร้างจิต 5 ลักษณะเพื่ออนาคตสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ผลการวิจัยพบว่า มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่เสริมสร้างจิต 5 ลักษณะเพื่ออนาคตในภาพรวมในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย พบว่า รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคตดำเนินการตามหลักการ คือ การเรียนรู้เชิงรุก การกระตุ้นความสนใจ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การเรียนการสอนแบบตกผลึก และการสะท้อนคิด ตามวัตถุประสงค์รูปแบบการสอน คือ ให้ความรู้ความสามารถด้านจิตแห่งวิทยาการ จิตแห่งความเคารพ จิตแห่งจริยธรรม จิตแห่งการสร้างสรรค์ และจิตแห่งการสังเคราะห์ โดยนำ ขั้นตอนการสอน RIKCER Model มาดำเนินการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1. การวางแผนเส้นทาง (Route planning) 2. การสืบค้นข้อมูลเพื่อคัดสรร (Information for Searching) 3. การผสมผสานความรู้ (Knowledge combination) 4. การสังเคราะห์แนวคิด (Concept synthesizing) 5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้คู่จริยธรรม (Exchange of ethical knowledge) และ 6. การสะท้อนความคิด 5 จิต คิดเพื่ออนาคต (Reflection Five Minds for the Future)

บทสรุป

รูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย หลักการ คือ การกระตุ้นความสนใจ การเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การเรียนการสอนแบบตกผลึก และการสะท้อนคิด วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตแห่งวิทยาการ จิตแห่งการเคารพ จิตแห่งจริยธรรม จิตแห่งการสังเคราะห์ และจิตแห่งการสร้างสรรค์ โดยมีขั้นตอนการสอนของรูปแบบการสอน (RIKICER Model) 6 ขั้นตอน คือ การวางแผนเส้นทาง การสืบค้นข้อมูลเพื่อคัดสรร การผสมผสานความรู้ การสังเคราะห์แนวคิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้คู่จริยธรรม และการสะท้อนความคิด 5 จิต คิดเพื่ออนาคต ส่วนการวัดและประเมินผลของรูปแบบการสอนเป็นการวัดและประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งระหว่างการเรียนรู้ การสอนและหลังการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอน โดยผู้ประเมินประกอบด้วยผู้สอน ผู้เรียนและเพื่อน รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมีจิตแห่งวิทยาการ การมีจิตแห่งความเคารพ การมีจิตแห่งจริยธรรม ความสามารถด้านจิตแห่งการคิดสังเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ สูงกว่าก่อนเรียนดังแสดงตามแผนภูมิภาพรูปแบบการสอนที่ส่งเสริม 5 จิต คิดเพื่ออนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารขององค์การด้านการศึกษาระดับภาคีและเอกชน สามารถนำรูปแบบการสอนนี้ไปใช้ในการพัฒนาความสามารถของนักศึกษา ทั้งระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา ไปพร้อม ๆ กับคุณธรรม จริยธรรม จนเกิดทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ผู้สอนควรให้ข้อมูลกระตุ้นการเรียนรู้ (feed –up) ให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) และให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด (feed –forward) โดยใช้คำถามกระตุ้น การรู้คิด มุ่งเน้นการชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนรายบุคคล เพิ่มแรงบันดาลใจให้กำลังใจและเสริมพลัง (empower) อย่างต่อเนื่อง กระตุ้นให้ผู้เรียนวินิจฉัยตนเอง เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์

2) ผู้สอนที่มีความประสงค์จะพัฒนา ทักษะด้านการคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การเป็นให้นักศึกษาเป็นนักวิจัยที่มีคุณภาพ และมีจริยบรรณ สามารถนำรูปแบบการสอน 5 จิต คิดเพื่ออนาคตใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ที่มีธรรมชาติของรายวิชาที่ใกล้เคียงกันได้

เอกสารอ้างอิง

- ทัศนดา แคมมณี. (2556). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลจันทร์ สมุทรสกุลเจริญ. (2552). การศึกษากระบวนการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนา

พหุปัญญาของผู้เรียนวิชาวิถีธรรม วิถีไทย : กรณีศึกษานักศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย.

ประเวศ วะสี. (2552). *อุดมศึกษาคือหัวใจจักรทางปัญญาพาชาติออกจากวิกฤต*. กรุงเทพมหานคร: ที่
คิวพี.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2556). *แผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยระยะ 10
ปี (พ.ศ. 2556 – 2565)*.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2560). *หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. นครปฐม: มปท..

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2562). SAR. 2562. บทสรุปผู้บริหาร.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *รูปแบบการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาแนวใหม่*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. 2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579*.

กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

ไสว พิกขาว. (2557). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เสริมสร้างจิต 5 ลักษณะเพื่ออนาคต
สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*.

Arends, R. I. (2001). *Learning to teach* (5th ed.). Singapore: McGraw-Hill.

Clement, R. (2006). *Motivation, self- confidence, and group cohesion in the foreign
language classroom*. *Language Learning*, 44, 417-488.

Gardner, H. (2006). "Five minds for the future." Boston: Harvard Business School. 6(3),
369.

Joyce, B., & Weil, M., & Calhoun, E. (2004). *Models of teaching* (7th ed.). Boston:
Pearson Education.

Wong, S. L. (2005). Language learning strategies and language self-efficacy:
Investigating Their relationship in Malaysia. *RELC Journal*, 36(3), 245-269.

